

effert deserta ad perditionem, ac desolationem, à suamet nequitia progreditur; quod est bonum, à Deo omnium bonorum au hore pro-

- 86. Ait Regius Vates: Benedixisti Domine terram tuam: Psalm. 84. nom. 1. & tamen legitimus, quod propter peccatum Adami, ait ei Deus: Maledicta terra in opere tuo. Genes. 3. n. 16. Si terra habuit benedictionem à Deo, unde contraxit maledictionem, non à Deo, sed à peccato Adami. In opere tuo. D. Hieronymus in questionibus Hebraicis in Genesim, ait: Opera hic non ruris colendi, ut plerique putant, sed peccata significant, ut in Hebraeo habetur, & Aquila non discordat, dicens: Maledicta humus propter te, Rupertus lib. 3. in Genes. ait: Maledicta terra in opere tuo, id est propter opus, quod est peccatum tuum. A Deo venit benedictio, à peccato vetò maledictio, quæ omnia mala secum involvit.
87. Mittitur Daniel in lacum Leonum, & Dei virtute liberatur, ut ipse clamat ad Regem: Deus meus misit Angelum suum, & conclusit ora Leonum, & non nocuerunt mihi: Daniel. 6. n. 22. At verò viri illi, qui accusaverunt Danielem, jubente Rege, missi sunt ipsi cum suis uxoribus, & filiis, & subdit Textus ibidem nu. 24. Non pervenerunt usque ad pavimentum lacu, donec arripere eos Leones, & omnia ossa eorum comminuerunt. Tigurina legit: Leones invaserunt antequam solum, & lacum attingissent: Unde tanta ferocitas, ac velocitas in bestiis feris, ut miseri ne lacum pedibus attingerent? sine dubio nec venit à fame, nec à rabida eorum natura, sed à sceleratorum nequitia, quæ omni impetu, ac vehementia ferarum provocabat, ac trahebat ad mortem, ac supplicium. Josephus lib. 10. Antiquit. cap. 12. ait: Eos sine mora dilaniarunt. Acuit ferarum rabiem, non vexatio famis, sed objectorum malitia: Inter Leones Daniel à Deo ob suam justitiam liberatur; accusatores verò, sua nequitia provocante, vehementissime devorantur, ac deglutiuntur.
88. Satis nota, & vulgaris est historia Naamani Syri, qui cum ex mandato Elisæi, ejusque dictis credidisset, se lavans in Jordane per septem vices, à lepra sanatus est, & restituta est caro ejus, sicut caro pueri parvuli, & mandatus est: 4. Reg. n. 14. & cum omnia dona oblata rejecisset Propheta, Giezi avaritia captus, egressus in itinere, vestes à Syro postulat: cumque dona accepisset, reversus stetit coram Elisæo, qui dixit ei: Lepra Naaman adhaereat tibi, & semini tuo: ibidem n. 27. Quis uni dedit tantam sanitatem, alteri tam durum, ac execrabilem morbum? fides, quæ Syrus credidit dictis Prophetæ, germinavit sanitatem; avaritia, qua Giezi

postulat non concessa, parturivit foetidam lepræ infirmitatem. D. Chrysostom. homilia de Naaman, ait: Curatur Naaman, & lepra Giezi profundatur servus: Syro fides auulit gloriam, & seruo perfidia intulit panam. Ille de Syria veniens, quod desideravit, accepit. Hic de propheta exiens domo, plagam sibi de perfidia acquisivit. Expende: Syro fides auulit gloriam, & seruo perfidia intulit panam.

QUÆSTIO XII.

Quare insigniter Abel hic à Christo D. dicitur, ac nuncupatur Justus inter ceteros.

Ait Christus D. in præsent. vers. 35. Ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est... à sanguine Abel justus usque ad sanguinem Zacharia filii Barachie, quem occidistis inter Templum, & Altare. Circa quod commune debium emergit.

Hanc difficultatem, quam excitavit, & tractat Magnus Augustinus, proposui tom. 4. cap. 47. q. 7. & ratio dubitandi est manifesta, quia Zacharias etiam erat justus, ut ibi dixi; & tamen nomen justii peculiariter meruit Abel, quia primus extitit, qui absque aliquo viso exemplo, quod est rarissimum, ex integro virtutem servavit; & primi in aliquo genere merito ceteris præferuntur. Secundo nunc addo. Merito peculiariter nomine justii insignitur Abel, quia cum esset filius Adami peccatoris, vestigia Patris non est secutus, sed meras virtutis servavit; solent enim Parentum mores esse illicites ad filios capiendos. Joramus Rex mortem meditatur Sancto Helisæo, quod ipse præsentens ait suis familiaribus: Claudite ostium. Nunquid scitis, quod miserum filium homicidæ, ut præcidiatur caput meum, 4. Reg. c. 6. n. 37. non ait Helisæus, intentat Joram, intentat Rex; sed filius homicidæ. Erat nempe Achabus pater Jorami, qui interfecerat justum Nabothum; & filius parentis mores secutus, consequens erat, ut Justum, & sanctum Prophetam interficere cogitaret. Caietanus: Vates ipse nominat filium homicidæ, quia in hac actione imitatus est patrem homicidam.

Tertio: Valde insigniter Abel dicitur justus, & non Zacharias; sive sit iste Zacharias Joannis Baptistæ pater, sive ultimus ex duodecim Prophetis minoribus, sive Joadas Sacerdos, de quo tractavi citato cap. 47. quæst. 8. Nam isti justii inventi sunt jam in ultima ætate, ac lenecture. At Abel in ipso juventutis flore palmam Martyrii cum Virginitatis decore, ac innocentie puritate primus in se consecravit: licet enim virius in proventa ætate sit laudabilis; tamen Abel in ipso juventutis vigore, & velut in ipsa immatura ætate maturitatem justitiæ integerrime servavit; inde merito antonomastice justus appellatur, utpote non communi, ac vulgari justitia, sed rarissima, ac valde singulari fulgens.

Maxime Divinus Sponsus celebrat suæ dilectæ

lectæ Sponsæ Ecclesiæ Vincas: Cantic. 2. n. 13. Vineæ florentes dederunt odorem suum. Cur potius laudat odorem provenientem à floribus, & non potius à fructibus, qui maximè saporiferi, ac utiles sunt? Flos significat adolescentiam, sicut fructus ætatem proventam, & odor proveniens ab ipsa pueritia, ac juventute, maximè gratus, ac præjucundus Deo; & inde valde terribilis, ac formidabilis diabolo. D. Bernardus serm. 60. in Cantic. Aium florentibus vineis omne venenatum reptile cedere loco; nec ullatenus novorum ferre odorem florum. Et cum ipse odor ex flore virtutum sit gratissimus Deo, valde exitialis est diabolo, & à quo sibi multum damnus timet, contra eum machinatur omnes fraudulentas tentationum vulpes. Unde ipse Divinus Agricola ait, Cant. 2. n. 15. Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoluntur vineas; nam vinea nostra floruit. Non ait, quia vinea nostra produxit fructum, sed dedit odorem: quia cum diabolus multum damnus sibi timeat à juvenili flore virtutum, inde in eum terrendi omnia suæ nequitie vasa, ac instrumenta; nam diabolus per vulpes significatur.

Virtus in juventute gratissima Deo, diabolus exitialis. D. Bernardus.

Quarto: Insigniter Abel inter alios Sanctus dicitur, ac nominator, quia inter homines primus extitit, qui se gratum pro tot beneficiis acceptis suo Creatori exhibuit: quod Adamus non præstitit, ipse solvit, & primus omnium sacrificium obtulit Deo, de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum. Genes. 4. n. 4. Quod ad singularem ejus animi gratificationem refert D. Valer. homil. 18. in Psalm. 55. & qui tanta gratitudine primus fulget, merito inter ceteros primus justus dicitur, & antonomastice inter omnes præ extimo decore, Justus nuncupatur. Quatuor sunt quibus elementa, Ignis, Aër, Aqua, & Terra. In primo rerum molimine de Igne, & Aëre nulla fit mentio, ut notat Rupertus lib. 1. in Genes. cap. 8. maximè tamen de Terra, & Aqua; tamen terra primas tenet. In principio creavit Deus Cælum, & Terram. Genes. 1. n. 1. & cur terra tantum nobilitatur, ut exprimat, & in primo loco ponatur. Ipsa gratitudinis est symbolum. Unde præclare ait D. Ambrosius lib. 1. Officior. cap. 31. Imitanda nobis est natura terræ, quæ susceptum semen multiplicatori solet numero reddere, quam acceperit. Et lib. 6. Examer. cap. 8. Fœneratum terra restituit, quod acceperit, & usurarum cumulo multiplicatum. Et qui tanta gratitudine fulget, merito inter ceteros extollitur, & maxime nobilitatur, ac primum locum tenet.

Quinto: Insigniter Abel inter alios Sanctus dicitur, ac nominator, quia inter homines primus extitit, qui se gratum pro tot beneficiis acceptis suo Creatori exhibuit: quod Adamus non præstitit, ipse solvit, & primus omnium sacrificium obtulit Deo, de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum. Genes. 4. n. 4. Quod ad singularem ejus animi gratificationem refert D. Valer. homil. 18. in Psalm. 55. & qui tanta gratitudine primus fulget, merito inter ceteros primus justus dicitur, & antonomastice inter omnes præ extimo decore, Justus nuncupatur. Quatuor sunt quibus elementa, Ignis, Aër, Aqua, & Terra. In primo rerum molimine de Igne, & Aëre nulla fit mentio, ut notat Rupertus lib. 1. in Genes. cap. 8. maximè tamen de Terra, & Aqua; tamen terra primas tenet. In principio creavit Deus Cælum, & Terram. Genes. 1. n. 1. & cur terra tantum nobilitatur, ut exprimat, & in primo loco ponatur. Ipsa gratitudinis est symbolum. Unde præclare ait D. Ambrosius lib. 1. Officior. cap. 31. Imitanda nobis est natura terræ, quæ susceptum semen multiplicatori solet numero reddere, quam acceperit. Et lib. 6. Examer. cap. 8. Fœneratum terra restituit, quod acceperit, & usurarum cumulo multiplicatum. Et qui tanta gratitudine fulget, merito inter ceteros extollitur, & maxime nobilitatur, ac primum locum tenet.

Gratus maxime considerandus, ac sublimandus.

D. Ambr.

Caietan.

91.

QUÆSTIO XIII.

Quare tam peculiariter Christus commemorat Zachariam occisum inter Templum & Altare?

Quis sit iste Zacharias, jam explicavi to. 4. c. 47. n. 8. notanter ait Christus D. quod sit occisus inter Templum, & Altare; & à quibus occisus sit, non exprimitur, cum Zacharias interpretetur, Dei memoria. Sine dubio à lascivis, ac inhonestis. Origenes apud D. Thoma Sy. veira in Evang. Tom. VI.

mam ait: Ab impijs etiam memoria Dei intertrahitur, quando à lascivis in templo corruptitur. Cum lascivia in mentem intrat, inde consequens sit, ut ab ipsa Dei memoria eliminetur: supercecidit ignis, & non viderunt Solem. Plal. 57. Plalm. 97. Ubi lascivia intrat, ibi Dei memoria abest. lux Solis à lumine non suffocatur, imò potius ignis ad intuitum Solis suam lucem maximè explicat, ac manifestat, esto hoc sit in lumine materiali; tamen ignis luxuriæ, ubi accenditur in mentem, totaliter Dei memoriam expellit, ut ipse Deus nec cogitetur, sed in oblivione habeatur.

De Sacerdote Herodiade, caput Joannis postulante, scribit D. Marcus cap. 7. n. 22. Cumque intrasset filia ejus Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi. Ubi duo maximè sunt notanda, & primò de femina, non tantum scribit Evangelista, quod intrans tripudiallet, vel corporis gestus fecisset, sed quod saltasset. Qui saltat, aliquid pedibus conculcat, & quid conculcat Sacrum Joannis caput, quod ad necem postulat. Secundo dicitur, quod placuisset Herodi. Ubi impudica femina placet, ibi leminarium prævaricationis justitiæ, & inde prodit, & gignitur, ut sacra pessulentur, ac pro nihilo habeantur. D. Fulgentius in serm. de Decollatione Baptistæ, ait: Ludens, cæci delectari puella ad hoc solem, ut possit occidere Prophetam, nescio quid habet muliebri semper nomen cum sanctis, scilicet adversum. Valde enim venerea voluptas sanctitati adversa est, illiusque contemptrix.

Zacharias occisus intra Templum.

Ait Christus: Quem occidistis intra Templum, & Altare: maximè dolet Christus hominem occisum in sacris, sacraque profanata esse. Hinc Joiada Pontifex jubet occidere venesicam Athaliam ob turpissima crimina; tamen disponit, Educite eam extra sebra Templi: 4. Reg. 11. n. 15. ne templum violarent venesicam occidentes, ut ait Josephus lib. 9. Antiquit. cap. 7. Hinc cum populus Hebræus vehementer tumultu commoveretur contra Moysen, & Aaron, ut illius furorem declinarent, ait Text. Numer. 16. n. 43. Moyses, & Aaron fugerunt in tabernaculum fœderis. Et quamvis furor populi sit tanquam indomita bestia, ut ait Livius Decad. 9. tamen ad illud se recipiunt fratres quia ut Author est Abulensis ad cap. 14. q. 46. Ut saltem propter loci sanctitatem populus nocere non audeat.

Maximè irascitur Deus, quod divina profanentur, & de illius puritate, ac mundicie nulla sit cura. Satis nota est historia de Arca Dei, quomodo fuit captiva apud Philisthæos, de quibus triumphans eurtu vecta veniebat ad populum suum Israël. Sic dicitur 1. Reg. 6. n. 19. Arca erat usque in die illa in agro Josue Bethsamitis. Percussit autem de viris Bethsamitis, eorum quod vidissent arcam Domini, & percussit de viris septuaginta viros, & quinquaginta millia plebis. Veniebat Arca ex inimicorum terra ad suos populares Israëlitas, & ut eis ap proximavit, ex principibus septuaginta viros occidit, de popularibus, ac vulgaribus hominibus quinquaginta millia. Et cur Arca tam magnatibus, quam plebeis, tam exitialis

fuis venit? non mirandum; nam per spatium septem mensium, relicta fuit apud profanos hostes, in loco suæ sanctitati minime convenienti, absque eo, quod aliquis ex Sacerdotibus, ac Israëlitis de illius reductione, ac veneratione curaret, nec de hoc aliquid ageret. Non ergo mirum, quod arca, quæ aliàs totius populi munimen, ac tutela erat, tam exitialis advenisset, cum sic conveniens erat, ut factorum profanatores pereant, qui nec de illius veneratione agebant. Theodoretus quæst. 14. ait: *Populus fuit castigatus, ut qui noluerit pro arca adire periculum, & septem menses eam reliquerit apud alienigenas, & pro ea bellum non susceperit.*

Theodor.

A sanguine Abel usque ad sanguinem Zacharia.

98. **A** Sanguine Abel iusti, usque ad sanguinem Zacharia. Cum Deus iudex virgam tenuerit, per tot sæculorum tempora punitio nem differt, ut ex mora iuste punire videatur, ac dicatur. In pœna, ac castigatione morosè, ac lento gradu est agendum. Hinc Plotarcho teste Problem. 82. licet ante Prætorum sæces

Plotarch.

loto colligatos fert; nam ait ipse: *Virgarum solutio mora, & tarditate iram frangit, impetum moderatur.* Unde & Augusto hanc magnam decantat laudem Nalo: *& piger ad penam Nalo.* Princeps. Hoc discant Principes à magno, & supremo Deo: ad destruendam civitatem Jericho, quot moras nectit Deus, quam lento gradu, ac claudo pede procedit, qui uno momento poterat civitatem destruere, muros subvertere, integram hebdomadam absolvit antequam ad evertendos muros civitatis veniat; per septem integros dies mandat Deus, ut Sacerdotes portant arcam cum bellatoribus gyrent civitatem: *& circumierunt urbem, sicut dispositum erat septies.* Josue 6. n. 15. Ad fabri. Josue 6. cam totius universi septem dies interposuit Deus, ut patet ex Gen. 1. & septem etiam dies interponit Deus ad destruendam unam civitatem; ut inde discant Magnates, quod in tali negotio valde morosè, ac cunctanter se debeant habere, ac si tantum temporis requiratur ad demolendam unam civitatem, ac ad creandam, & erigendam totius orbis machinam: sic Deus morosus est in pœna infligenda. Ex quo rectè ait D. Chyloftoma hom. 5. de Pœnitentia: *Deus invenit sua bonitate tardus.*

Deus valde morosus ad penam, & castigationem.

Genes. 1.

D. Chylo.

CAPUT XXIV.

1. **E**greffus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei ædificationes Templi. 2. Ipse autem respondens, dixit illis: Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruat. 3. Sedente autem eo super montem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli secretò, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt? & quod signum adventus tui, & consummationis sæculi? 4. Et respondens Jesus, dixit eis: Videte, ne quis vos seducat. 5. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus, & multos seducent. 6. Audituri enim estis prælia, & opiniones præliorum. Videte ne turbemini: oportet enim hæc fieri: sed nondum est finis. 7. Consurget enim gens in gentem, & regnum in regnum: & erunt pestilentia, & fames, & terræ motus per loca. 8. Hæc autem omnia initia sunt dolorum. 9. Tunc tradent vos in tribulationem, & occident vos, & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. 10. Et tunc scandalizabuntur multi, & invicem tradent: & odio habebunt invicem. 11. Et multi pseudoprophetae surgent, & seducent multos. 12. Et quoniam abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum. 13. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. 14. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo Orbe, in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio. 15. Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, stantem in loco Sancto (qui legit intelligat.) 16. Tunc, qui in Judæa sunt, fugiant ad montes. 17. Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua. 18. Et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam. 19. Væ autem prægnantibus, & nutriendibus in illis diebus. 20. Orate autem, ut non fiat fuga vestra in Hyeme, vel Sabbatho. 21. Erunt enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modò, neque fiet. 22. Et nisi breviati fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro, sed propter electos breviantur dies illi. 23. Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut illic, nolite credere. 24. Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetae: & dabunt signa magna, & prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi. 25. Ecce præ dixi vobis. 26. Si ergo dixerint vobis, ecce in deserto est: nolite exire. Ecce in penetralibus: nolite credere. 27. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & parit usque

usque in Occidentem: ita erit & adventus filii hominis. 28. Ubicumque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. 29. Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum commovebuntur. 30. Et tunc apparebit signum filii hominis in cælo, & tunc plangent omnes tribus terræ: & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa, & majestate. 31. Et mitte Angelos suos cum tuba, & voce magna: & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cælorum usque ad terminos eorum. 32. Ab arbore autem ficæ discite parabolam: cum jam ramos ejus tener fuerit, & folia nata, scitis quia prope est æstas. Ita & vos cum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis. 34. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. 35. Cælum, & terra transibunt: verba autem mea non præteribunt. 36. De die autem illa, & hora nemo scit, neque Angeli cælorum, nisi solus Pater. 37. Sicut autem in diebus Noë: ita erit & adventus filii hominis. 38. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes, & bibentes, nubentes, usque ad eum diem, quo intravit Noë in Arcam. 39. Et non cognoverunt donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit adventus filii hominis. 40. Tunc duo erunt in agro unus assumetur, & unus relinquetur: 41. Duæ molentes in mole: una assumetur, & una relinquetur. 42. Duo in lecto: unus assumetur, & unus relinquetur. Vigilate ergo, quia nescitis, qua hora Dominus vester venturus sit. 43. Illud autem scitote, quoniam si sciret Paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam. 44. Ideo & vos estote parati: quia qua nescitis hora filius hominis venturus est. 45. Quis putas, est fidelis servus, & prudens, quem constituit Dominus suus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore? 46. Beatus ille servus, quem cum venerit dominus ejus, invenerit sic facientem. 47. Amen dico vobis: quoniam super omnia bona sua constituet eum. 48. Si autem dixerit malus servus ille in corde suo: Moram facit Dominus meus venire. 49. Et cœperit percutere confervos suos, manducet autem, & bibat cum ebriosis. 50. Veniet Dominus servi illius in die qua non sperat, & hora quam ignorat. 51. Et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis: illic erit fletus, & stridor dentium.

Quintò, V. 36. Monet, ut omnes magno

ARGUMENTUM CUM Remissionibus.

- Primò, Vers. 1. Ostendentibus, ac mirantibus discipulis de magnitudine, ac fabrica templi, prædicit illius desolationem per Titum, quin etiam totius Orbis excidium. Vide tom. 4. c. 48.
- Secundò, V. 5. Prævia signa, utriusque excidio communia ponit, & assignat per bella, pestem, & famem. Eodem c. 48. de quo etiam infra dicam apud D. Lucam. c. 21.
- Tertio, Vers. 15. Pro signo excidii urbis dat abominationem desolationis, stantem in loco sancto, ubi ingeritur sermo de Antichristo, de quo tom. 4. cap. 49.
- Quartò, V. 29. Dat Christus sine extremi judicii, obscuritatem Solis, ac Lunæ, ac Stellarum de Cælo cadentium. Explicavi tom. 4. cap. 50.

Sylveira in Evang. Tom. V l.

pere se præparent ad diem universalis judicii, cum ille dies sit maxime incertus, ac incognitus omnibus, etiam Angelis cælorum, ac filios hominis, ac de cæteris omnibus: usque ad finem capitis: quod hic est explicandum.

Vigilandum, incertus est dies Judicii.

- Mat. 24. v. 36. De Die autem illo, & hora nemo scit, neque Angeli cælorum, nisi solus Pater.
- Num. 37. Sicut autem in diebus Noë, ita erit Adventus filii hominis.
- Num. 38. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes, & bibentes, & nuptui tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noë in arcam.

T 3 Num. 39.